

En Modellskola i praktiken

Exemplet Ribbaskolan i Gränna

En Modellskola i en kommun eller inom ramen för en fristående skolorganisation kräver en rad olika åtgärder i planeringsfasen men också under själva genomförandet. Nedan tecknar jag några av de viktigaste förutsättningarna för en Modellskola – som kan utgöra en enskild enhet (som i Gränna) eller en hel kommun där samtliga skolor deltar.

Den Modellskola som vi här talar bygger på en metod kallad 3O-Modellen. Det är viktigt att betona att Modellskolan bygger på en specifikt utvecklad modell och metod för kollektiv kompetensutveckling av lärare och pedagoger i skolan. Du kan läsa mer om 3O-Modellen på www.3O-modellen.se

Modellskolan upplevs ofta av pedagoger och lärare som krävande. Det gäller inte bara ovanan vid att studera för att lära sig att forska och det konkreta arbetet med den egna forskningen, utan också känslan av att forskningen tar tid från undervisningsverksamheten. Tiden med eleverna ser de allra flesta lärare som den viktigaste, av det skälet att skolan som organisation eller lärarna i sina tjänster inte tidigare hanterat forskning. Därför är det av stor betydelse att man innan projektet drar igång, tänker igenom och planerar för följande:

1. Modellskolan är ett kompetensutvecklingsprojekt som sträcker sig i tid över fyra läsår. Planeringen och ambitionen måste vara långsiktig och hållbar.
2. Kollektiv kompetensutveckling kräver noggrann planering av lärarnas arbetstid. Tiden bör planeras tidigt i processen – där balansen mellan undervisningstid och tid för forskning görs mycket tydlig. Det är skillnad om lärarna har förtroendearbetstid eller sk. semestertjänster (40-timmas arbetsvecka).
3. Projektet är kollektivt, vilket innebär att alla lärare ska vara med.
4. Modellskolan måste vara förankrad bland politiker (om det är en kommunal verksamhet) och tjänstemän i kommunen (eller motsvarande), bland lärarnas fackliga organisationer, bland berörd ledning och personal i den aktuella skolan och inte minst bland barnens och elevernas föräldrar. Om de här grupperna var för sig inte kan tänka sig att stödja Modellskolan ska den inte genomföras.
5. Det måste finnas ett universitet/högskola som är beredd att ta in Modellskolans lärare på fristående kurser som leder till minst magisterexamen i professionen (didaktik, lärande). Utbildaren (universitet/högskola) måste besitta den kompetens som krävs för en skola på vetenskaplig grund med forskande lärare och med målet om full målluppfyllelse bland samtliga elever.
6. Lärarnas meritförteckning måste vara klar innan projektet drar i gång, så att den lokala skolan (eller hela kommunen) och universitet/högskola vet vilken nivå som verksamheten ska starta på (grundnivå eller avancerad nivå).

7. Om det finns en förskola kopplad till rektorsenheten bör det göras klart om förskollärarna ska delta i Modellskolan eller inte. Orsaken till den distinktionen är att arbetsvillkoren för förskolans lärare visavi grundskolans och gymnasieskolans lärare är så pass omfattande att det påverkar förutsättningarna för att genomföra en Modellskola där alla lärarkategorier deltar.

Förslag till lathund för en praktisk strategi och planering för planering och genomförande av 3O-Modellskolan under det första året. Planeringsfasen är beräknad till ett år och är i exemplet tänkt att starta under en hösttermin.

Tiden	Åtgärder	Målgrupp	Kommentar
P l a n e r i n g s f a s e n			
Augusti/ september	Introducera 3O-Modellskolan: Idén, genomförandet, målet, visionen	Politiker, kommunens tjänstemän, fackliga företrädare, skollledning & lärare/pedagoger (ev samrådsgrupp), föräldrar:	Förankringsarbetet är mycket betydelsefullt. Viktigt att alla förutsättningar finns på plats så tidigt som möjligt.
September/ oktober	Sammanställ meritförteckning för samtliga som sak ingå i projektet (samtliga anställda skolledere/lärare/pedagoger). Meriteringsförteckningen visar den nivå på vilken respektive anställd kan påbörja sina studier. De som inte är meriterade för kursen lärande 61-90 hp måste komplettera. Det sker under vårterminen. Inventering av antalet anställda som ska delta i verksamheten från höstterminen nästa år. Behovet av handledare måste fastställas - en handledare måste fastställas - en handledare per 7 deltagare i Modellskolan.	Skollledning (ev. samrådsgrupp) och projektansvarig	Vid de allra flesta skolor är meriterna mycket olika mellan å en sidan skilda lärargrupper och å andra sidan mellan yngre och äldre lärare/pedagoger. Handledare måste utbildas (om det saknas) i Jönköping på avancerad nivå:Handledning Steg 1. Handledarna utbildas under vårterminen nästkommande år: Handledarna kommer oftast från andra skolor vilket innebär att sådana måste rekryteras på kommunnivå.
10-14 oktober	Sök kursen vid högskolan för de som inte har behörighet för studier på motsvarande 61-90 hp. De blivande handledarna söker kursen Handledning Steg 1, 15 hp vid Högskolan i Jönköping.	Skollledning, lärare/pedagoger	Högskolans kurser söks på www.studera.nu Ange kurskoden som ska vara på nivån 40-61 hp. eller kurskoden för Handledning Steg 1, 15 hp, Högskolan i Jönköping: LH1D18. Se: http://hj.se/hlk/utbildning/master.html

Tiden	Åtgärder	Målgrupp	Kommentar
P l a n e r i n g s f a s e n			
November/ december	Planera för vårens verksamhet	Projektledning och skolledning (ev. samrådsgrupp)	Tid måste planeras så att de som ska följa universitetskursen får rum med det i tjänsten. Vårens inspirationsföreläsningar planeras.
Januari - juni	Kursen på nivån 40-61 hp löper under hela terminen. Kursen Handledning Steg 1, 15 hp löper under hela terminen 3-4 inspirationsföreläsningar genomförs för hela personalen.	Skolledning, lärare/ pedagoger. Hela personalen	Högskolan ansvarar för kurserna. Skolan ansvarar för att tiden finns för studier. Den anställda ansvarar för att studierna genomförs. Motivet är att inspirera alla till att vilja intressera sig för höstens verksamhet, då projektet startar. Målet är att alla ska bli bekanta med området, få en inblick i vad som krävas, hur man undervisar och studerar/forskar samtidigt. Litteraturen presenteras. Krav och mål presenteras. Tydliga angivelser om hur tiden ska användas under projektet. En terminsplanering sammanställs liksom en långsiktig planering för de fem år som projektet varar.
G e n o m f ö r a n d e f a s e n			
Augusti	3O-Modellskolans startar Kick-off och kursstart Verksamheten är fördelad på <ul style="list-style-type: none"> • Inspiration (ca en heldag i månaden) • Gruppseminarier (ca 3 timmar var tredje vecka) • Grupphandledning (ca 2 timmar var tredje vecka. Läs mer om de tre benen på www.3g-modellen.se	Hela personalen	Om planeringsfasen är väl genomförd föreligger inga nyheter för de anställda. Verksamheten dra i gång – kursen på avancerad nivå som introducerar forskning i tjänsten – en skola på vetenskaplig grund, forskande lärare. <ul style="list-style-type: none"> • Kursplan och studieplan presenteras. • Kraven specificeras. • Tiden anges.
September	Inspiration Gruppseminarier Grupphandledning	Hela personalen	Verksamheten löper enligt studieplanen.
Oktober	Inspiration Gruppseminarier Grupphandledning Forskning	Hela personalen	Verksamheten löper enligt studieplanen.
November	Inspiration Gruppseminarier Grupphandledning Forskning	Hela personalen	Verksamheten löper enligt studieplanen.

Tiden	Åtgärder	Målgrupp	Kommentar
P l a n e r i n g s f a s e n			
December	Inspiration Gruppseminarier Grupphandledning Forskning Examination	Hela personalen	Verksamheten löper enligt studieplanen.